

din bostadsrätt

Råd och inspiration från Bostadsrätterna

REDO FÖR FRAMTIDENS KLIMAT

Tema

Klimatsäkra hem

Extremväder blir allt vanligare, men många svenska fastigheter är dåligt rustade. Samtidigt väntas försäkringsbolagen inom några år ställa krav på tydlig klimatanpassning. Genom smarta åtgärder som skyddar både hus och boende går det att ligga steget före. Din Bostadsrätt visar hur.

Tävling!

Har ni Sveriges finaste utemiljö? Nominera er innergård nu!

Gunnel Carlson,
trädgårdsjournalist,
leder jury

Så fixar du ditt slitna trägolv

Batteribränder fick föreningen att skaffa laddskåp

SBAB!

Hurra!

Var femte brf

väljer SBAB

Vi är glada att över 7000* brf:er väljer SBAB för ett tryggt fastighetslån eller schysst sparande

Välkommen in i gemenskapen på sbab.se/brf

Insättningsgaranti gäller**

*Per den 2025-04-06 har SBAB 7045 bostadsrättsföreningar som spar- och/eller lånekunder.

**Kontot omfattas av den statliga insättningsgarantin enligt beslut av Riksgälden. Insättningsgarantin innebär att om SBAB försätts i konkurs eller om Finansinspektionen beslutat att garantin ska träda in, garanteras varje kund ersättning för sin sammanlagda behållning i SBAB med ett belopp om högst 1 050 000 kronor. Utöver detta belopp kan kunden få ersättning för insättningar från vissa särskilt angivna händelser till exempel försäkringsersättning samt ersättning för skada till följd av brott, felaktig dom eller fel eller försummelse vid myndighetsutövning, med högst 5 miljoner kronor. Ersättningen betalas ut av den myndighet som hanterar garantin inom sju arbetsdagar från den dag SBAB försattes i konkurs eller från Finansinspektionens beslut enligt ovan. Garantimyndigheten har rätt att i vissa fall skjuta upp utbetalningen. För ytterligare information, se www.riksghalden.se/sv/insattningsgarantin/. Vid flytt av bundna Fastighetslån kan en kostnad för ränteskillnadsersättning tillkomma.

Inte längre som ett brev på posten

Bostadsrättsföreningen får ett brev av Postnord som säger att brevlådorna måste flyttas. Skälet som uppges kan vara att det uppstått ett arbetsmiljöproblem, till exempel att loftgångarna är hala på vintern eller att Postnord bytt till större fordon och därför inte kommer fram på radhusområdets småvägar. Om föreningen inte ändrar brevlådornas placering är beskedet att utdelningen stoppas och att de boende får hämta sina brev och tidningar på ett utlämningsställe. Kanske flera kilometer eller till och med mil bort. Flytten av brevlådorna kan kosta de boende hundratusentals kronor, men även miljonbelopp. Det har vi sett exempel på och beslutet går inte att överklaga.

Detta förfarande uppfattas av föreningarna som en Kafkaprocess. Postutdelningen minskar och för att Postnord ska få ihop sin ekonomi måste mottagarna betala. Och nyttan med investeringar är högst oklar, för vem vet hur utdelningen går till om tio år?

Många föreningar upplever att de är rättslösa.

Postutdelningen som Postnord sköter sker på uppdrag av staten utifrån lag och andra regelverk. Vi har en tradition i Sverige av att många offentliga beslut ska gå att överklaga men det gäller inte i detta fall. Myndigheten Post- och telestyrelsen, PTS, har visserligen tillsynsansvaret men de har så här långt inte haft några starka åsikter om förfarandet. Många bostadsrättsföreningar upplever därför att de är rättslösa och jag förstår dem.

Här måste ske förändringar, för Postnords effektiviseringar ska inte behöva betalas av fastighetsägarna.

Men nu över till den här tidningen. Jag vill passa på att slå ett slag för en tävling som vi återupplivar, nämligen Sveriges finaste innergård. På sidan 14 möter du vinnaren från 2019. Där hittar du också information om hur ni går till väga för att nominera er innergård.

Med det vill jag önska alla en skön sommar!

Ulrika Blomqvist
vd, Bostadsrätterna

Innehåll

4 > Intro: Hänt sen sist
Fyra av tio bostadsrättsägare har dålig koll på föreningens ekonomi

6 > Intro: Aktuellt
Föreningen skaffade gemensamt batteriskåp för säker laddning

7 > Tema: Klimatsäkra hem
Värmeböljor och skyfall – så förbereder ni er för att bo tryggt när vädret blir mer extremt

13 > Fixartipset
Från lagningsvax till slipning – så fräschar du upp ditt slitna trägolv

14 > Reportage | Tävling
Brf Humle 24 vann tävlingen Sveriges finaste innergård 2019. Blir er innergård nästa att ta hem titeln?

20 > Nyheter
Hisskrängel att vänta när gamla mobilnät fasas ut

21 > Frågor & svar
Allt om livet i en bostadsrättsförening

22 > Hemmets mysterier
Var kommer bananflugorna ifrån (och hur blir du av med dem)?

din bostadsrätt

Välkommen till din bostadsrätt – tidningen för dig som bor i en medlemsförening.

Ansvarig utgivare: Ulrika Blomqvist
Chefredaktör: Kenny Fredman
Produktion: OTW
Redaktör: Frida Henke
Art director: Maria Lindén
Omslag: Johan Bävman
Annonsförsäljning: Funktioner på Gotland, Mats Lindén 0708-99 17 60, mats@funktioner.se
Repro: Jens Jörgensen
Tryck: Aller

För insänt ej beställt material ansvaras ej.
Frågor om innehållet? Vänd er till redaktionen på info@bostadsratterna.se

Bostadsrätterna

Bostadsrätterna i korthet
Bostadsrätterna är en medlems- och intresseorganisation för Sveriges bostadsrättsföreningar. På bostadsratterna.se finns aktuell information. Bostadsrätterna har 10 000 bostadsrättsföreningar som medlemmar.

Vi hjälper din styrelse med stöd och rådgivning

Adress: Bostadsrätterna
Drottninggatan 25
111 51 Stockholm
Kontakt: 08-58 00 10 00

Tidningen utkommer med fyra nummer per år. Upplagan är cirka 355 000 exemplar.

intro

110 000

bostäder
saknas
i Sverige

idag enligt rapporten Räkna med bostadsbrist som sammanställts av Hyresgästföreningen. Bostadsunderskottet gäller 118 kommuner, men störst är bristen i Stockholms län, där det fattas över 60 000 bostäder.

Du missar väl inte dina förmåner?

Du som bor i en av Bostadsrätternas medlemsföreningar får tillgång till flera förmåner. Här kommer en kort sammanställning. Besök bostadsratterna.se/medlemsformaner för mer information.

> Broschyren

"Att bo i bostadsrätt"

Ladda ner broschyren från vår webbplats och få grundläggande information om hur det är att bo i bostadsrätt. Den finns på svenska och engelska.

> Familjejuridisk hjälp

Genom Bostadsrätternas erbjuder Fenix Family digital livsplanering för 3 999 kronor (ordinarie pris 5 999). Med Fenix Familys digitala verktyg kan du enkelt ordna allt från testamente till framtidsfullmakt. Dessutom får du 20 procents rabatt på övriga avtal.

> Webinarium om bostadsrätt

En inspelad utbildning på vår webbplats för dig som bor i en bostadsrättsförening men inte sitter i styrelsen. Gå in på bostadsratterna.se och sök på "Att bo i bostadsrätt".

> Tidningen

Din Bostadsrätt

Tidning som distribueras fyra gånger per år till samtliga hushåll i våra medlemsföreningar.

Stort ägande – litet engagemang

Miljoninvestering, men noll koll? Fyra av tio bostadsrättsägare vet inte hur mycket deras förening lånat och många skippar årsstämman helt. Det visar en undersökning från SBAB.

Text: Frida Henke

Illustration: Shutterstock

Trots att många bostadsrättsinnehavare sitter på miljoninvesteringar har en stor andel dålig koll på sin bostadsrättsförenings ekonomi. Det visar banken SBAB:s bostadsrättsundersökning där det exempelvis framgår att 46 procent inte vet hur stora lån deras förening har och där 60 procent inte vet hur hög belåningsgraden är per kvadratmeter.

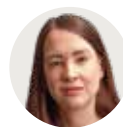
– I föl var det genomsnittliga priset för en bostadsrätt i Sverige cirka 3 miljoner kronor. För många den i särklass största investeringen man gör. Det är anmärkningsvärt att en majoritet, trots det, inte har koll på föreningens mest grundläggande ekonomiska förutsättningar, säger SBAB:s privat- och boendeekonom Linda Hasselvik i ett pressmeddelande.

Ett skäl till det tror hon beror på att det upplevs vara svårt att förstå årsredovisning-

en. Sedan förra året innehåller de därför specifika nyckeltal som gör det enklare att tolka uppgifterna, men enligt enkäten känner två av tre bostadsrättsinnehavare inte till de nya nyckeltalen.

Samtidigt är intresset att engagera sig svagt. Enligt undersökningen valde 53 procent att inte gå på föreningens årsstämma i föl. 40 procent av dessa uppgav att de inte hann, medan 20 procent inte tyckte att det skulle ge dem något att gå dit och 8 procent undvek mötet för att inte bli invald i styrelsen.

– Det är mycket som konkurrerar om vår tid men jag tycker absolut att man ska prioritera att delta på föreningens stämma. Det är ett bra sätt att få veta mer om föreningen, värna den stora investering man gjort i sin bostadsrätt, och en möjlighet att göra sin röst hörd. Hela systemet med bostadsrätter bygger på – och faller med – ägarnas engagemang, säger Linda Hasselvik. ○

Linda
Hasselvik

Slipper chockhöjning efter HD-dom

Efter hot om 190 procents höjning landade markhyran för bostadsrättsföreningen Smyrna på 53 procent. Nu kräver Bostadsrätterna en statlig utredning om tomträtter – ett system som beskrivs som en rävsax för föreningarna.

Text: Frida Henke Foto: Christian Strååt

Efter en dom i Högsta domstolen sänks den så kallade avgäldsräntan som Statens fastighetsverk får ta ut av Brf Smyrna, i Stockholm, från 3 till 1,75 procent.

– Tomrättssystemet innebär att en tomträtthavare till exempel en bostadsrättsförening hyr marken av fastighetsägaren. Syftet från början var att även de med begränsade resurser skulle kunna bygga bostäder utan att det blev för dyrt. Högsta domstolen har nu bedömt vad som är en skälig markhyra med hänsyn till den långsiktiga realräntan, säger Ulrika Blomqvist, vd för Bostadsrätterna.

Men flera kommuner har andra upplägg för sina tomträtter än vad Statens fastighetsverk har.

Att ingen gör riktigt lika och att lagstiftning saknas menar hon gör systemet oförutsägbart.

– Bostadsrättsföreningar behöver ha möjlighet att göra en bedömning av hur deras ekonomi kommer att se ut över lång tid, säger hon.

Bostadsrätterna vill därför se en statlig utredning om tomträttssystemet.

– Det behöver exempelvis ses över om kommunerna ska ha rätt till avkastning

Ulrika Blomqvist

oavsett markvärde eller om det ska finnas någon typ av tak eller en rabatt.

Vi vill också att en utredning ska se över möjligheten till rimliga friköpsvillkor och om den hittills betalda avgälden ska ses som ett slags avbetalning på marken, säger Ulrika Blomqvist.

Riskerna med kraftigt ökande tomträttsavgälder är att en bostadsrättsförening långsiktigt tvingas skjuta upp eler till och med välja bort visst underhåll eller att miljö- och energisparåtgärder

De kan ju inte packa ihop och flytta fastigheten.

inte sker. I förlängningen kan det också innebära att bostadsrättspriserna urholkas.

– Det är ett gammalt system där tanken en gång i tiden var god, men som nu blivit en rävsax. De här föreningarna har inget val, de kan ju inte packa ihop och flytta fastigheten. o

Skakig omvärld får bostadspriserna att falla

Den skakiga situationen i omvärlden med fortsatt krig och hot om handelstullar sätter sina spår i bostadsmarknaden. Trots lägre räntor och normaliserad inflation sjönk bostadspriserna med 0,3 procent i april i Sverige som helhet visar SBAB Booli Housing Price Index (HPI). Bostadsrättspriserna sjönk mest med 1,4 procent.

– Det brukar vara tydliga säsongsvariationer i bostadspriserna. Normalt sett brukar bostadspriserna, mätta som genomsnitt för hela Sverige, öka under april, säger Robert

Boije, chefsekonom på SBAB i ett pressmeddelande.

Indexets prognos reviderades nyligen också från en förväntad prisökning för helåret på 5,7 procent till mer blygsamma 3,1 procent.

– De svaga aprilsiffrorna pekar på att en nedrevidering var motiverad, men också på att utfallet för helåret kan bli ännu svagare. Den osäkra omvärldsbilden och vad den kan betyda för inflationen, bolåneräntorna och hushållens köpkraft framöver gör prognosen skakig, säger han.

Robert Boije

Kim Eliasson

Smart skåp för säker laddning

Sedan drygt ett år har Brf Mörbyskogen 1 i Danderyd laddskåp för cykelbatterier i sina cykelrum. Föreningen ser skåpen som en del av sitt brandskyddsarbete.

Text: Carl Hjelm
Foto: Magnus Glans

Försäljningen av elcyklar har ökat stadigt de senaste åren. Och i takt med den ökande populariteten ökar även risken för fler batterirelaterade bränder.

Eftersom många laddar sina cykelbatterier i bostaden kan en brand få förödande konsekvenser – inte minst i ett flerbostadshus.

I Brf Mörbyskogen 1 har det ett längre tag funnits tankar kring att det vore bra om föreningens elcyklister slapp bära med sig sina batterier hem. De skulle i stället kunna ladda dem där de parkerar sina cyklar. När larmen sedan kom om lägenhetsbränder som tros ha orsakats av cykelbatterier gjorde föreningen, som består av 366 lägenheter, slag i saken.

– Vi i styrelsen började kolla runt på alternativ och bestämde oss för en lösning med brandsäkra laddskåp i fem av våra cykelrum, säger Kim Eliasson, föreningens ordförande.

Hon berättar att laddskåpen – som kostade runt 10 000 kronor styck – inte kostar något extra för de boende att använda. En nyckelansvarig person i föreningen ser till att alla som behöver får tillgång till skåpen.

– Att det inte kostar något är viktigt, vi gör ju detta för att slippa bränder. Det är både en del av vårt systematiska brandskyddsarbete och en service till de boende.

Kim Eliasson tycker att fler föreningar borde skaffa liknande laddskåp.

– Frågan berör ju inte bara elcyklister. För att undvika bränder i fastigheten borde även de som inte har elcykel propsa på att batterier inte laddas i bostäderna. o

tema

Bo tryggt när vädret slår om

Svenska bostäder är generellt dåligt rustade mot extremväder. Samtidigt väntas klimatförändringarna få stor påverkan framöver. Sofie Storbjörk är ledamot i Nationella expertrådet för klimatanpassning:

– Klimatanpassning behöver inte vara så stort och dramatiskt. Mycket kan göras redan i dag – som även tillför andra värden för de boende.

Text: Carl Hjelm Illustration: Jens Magnusson

Redan i dag ser vi effekter av klimatförändringarna. Skyfall som orsakar översvämningar, stigande havsnivåer som hotar kustområden, jordskred som slår ut infrastruktur och värmeböljor som påverkar människors hälsa.

I augusti 2021 drabbades Gävle av ett intensivt skyfall. På ett dygn regnade det mer än 160 millimeter och mer än 7 000 byggnader skadades. Den totala kostnaden för skadorna som orsakades av översvämningarna beräknas till över två miljarder kronor.

– Det är ett exempel som visar hur sårbara våra byggnader och städer är för klimatrisker, säger Mattias Hjerpe som är biträdande professor vid Tema

miljöförändring och Centrum för klimatpolitisk forskning vid Linköpings universitet. Han forskar om städers klimatanpassning.

I Gävle drabbades ungefär en sjättedel av alla bostadsrätter av skyfallet och i sin forskning ser han motsvarande siffror gälla för bostadsrätter i alla riskområden.

Enligt en rapport som förra året presenterades av Nationella expertrådet för klimatan-

passning ligger i dag över 900 000 byggnader i områden som är utsatta för klimatrelaterade risker som erosion, ras, skred eller översvämning. En tredjedel av dessa är bostäder.

Den främsta orsaken till den utsatta situationen är enligt Sofie Storbjörk, forskare och lektor vid Centrum för klimatpolitisk forskning vid

Linköpings universitet, en "inbyggd sårbarhet":

– Svenska städer har inte byggts för att beakta klimatrelaterade risker. Därför drabbar ofta extremhändelser städer och bostäder väldigt hårt. Får vi ett skyfall kommer bostäder att drabbas, säger hon.

Vattenskador i samband med kraftigt regn är något som kan leda till stora skador i ett flerbostadshus. Detta bland annat eftersom många har dyrbar teknisk utrustning som el-, värme- och ventilationscentral och it- och hissteknik i källaren. Vid ett skyfall kan vatten komma in i källaren på olika sätt: via golvbrunnar och avlopp genom så kallad bakvatteninträngning. Eller via markytan.

– Av de byggnader som vi har studerat krävs det i hälften av fallen inte mer än fem centimeter vatten på ytan för att det ska läcka in. Andra sätt som vatten kan komma in är exempelvis genom att grundvatten tränger in genom grunden eller att man har glömt att täta i samband med fasad- eller takarbeten. Det kan leda till kostsamma skador, säger Mattias Hjerpe.

Svenska städer har inte byggts för att beakta klimatrelaterade risker.

Genomsnittstemperaturen i Sverige har sedan förindustriell tid ökat med två grader, och ökar varje decennium med ungefär 0,2 grader. Det innebär att värme kommer att bli en påtaglig klimatrisk. Enligt Mattias Hjerpe får de flesta byggnader i stadsmiljö redan nu problem när det blir varmt.

– Eftersom vi lever i ett kallt klimat har vi optimerat våra bostäder för att vara så varma som möjligt på vintern, vilket är smart. Men det innebär samtidigt att när det blir varmt ute, blir det också väldigt varmt inne, säger Mattias Hjerpe.

Solexponering är en viktig faktor. Många flerbostadshus saknar skugga på sin fasad och träd har ofta tagits ner för att ge bättre utsikt. Vissa lägenheter har mycket boyta och fönster i söderläge – utan effektiv solavskärmning – vilket gör att de riskerar att bli överhettade.

– Intaget till ventilationen sitter dessutom ofta i söderläge. Att ta in luften när den är så varm som möjligt är smart på vintern. Varma sommar dagar är det mindre bra. Då pumpar ventilationen in varmluft.

Mattias Hjerpe säger att för de bostadsrättsföreningar som redan i dag har bostäder som blir varma på sommaren är det en bra sak att satsa på grönska.

– Att plantera träd är inte särskilt dyrt. Även om ett träd som planteras i dag kommer att ge störst effekt om 30 år kommer framtidens lägenhetshavare att vara väldigt tacksamma.

Enligt Sofie Storbjörk blir träd och grönska en nyckel i städernas klimatanpassningsarbete.

– Att få in mer grönska i de grå stadsmiljöerna är bra ur ett värme- och översvänningsperspektiv. Det är även ett bra exempel på en mångfunktionell klimatanpassning. Grönskan har ju även rekreativa fördelar, säger hon.

Och mångfunktionella lösningar är något hon återkommer till:

– Det kan finnas ett motstånd mot att göra investeringar i dag för att förebygga risker som kanske är aktuella först om 50 år – eller kanske inte alls. Exempelvis mår vi ju bra av trivsamma utemiljöer, som en fin innergård, redan i dag. Då är klimatanpassningen bara ett av många andra värden som skapas, säger hon.

Arbetet med klimatanpassning kan enligt Mattias Hjerpe ingå i bostadsrättsföreningens underhållsplan.

– Det är smart att göra klimatanpassningar när andra saker ändå ska göras. Då kan ni alltid fråga er: Hur kan vi göra en klimatanpassning här? ○

Mattias Hjerpe

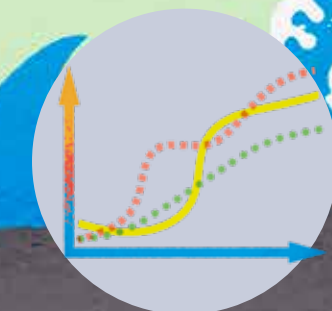
Sofie Storbjörk

Så kan klimatrisker förebyggas

Bostadsrättsföreningar som är ut-satta för klimatrisker kan förebygga dem på olika sätt. Detta är några exempel. Tänk på att styrelsen förvaltar föreningen och att stämmobeslut och godkännande från hyresnämnden kan krävas för vissa åtgärder. Dessutom kan det krävas tillstånd som bygg- eller marklov.

1. Utbildning. Kunskap är en av de viktigaste resurserna. Informationsmöten och workshoppar kan öka medvetenheten om risker och åtgärder bland medlemmarna. MSB och SMHI erbjuder utbildningsmaterial som kan användas som stöd.

2. Analys. En första åtgärd kan vara att beställa en klimatriskanalys av fastigheten. Det kan göras via konsulter eller med hjälp av vägledning- ar från SMHI, Boverket och SGI.

3. Solavskärmning och fönster.

För att hålla inomhustemperaturen på en behaglig nivå under värmeböljor kan markiser, persienner eller fasta solskydd minska solinstrålningen. Energieffektiva fönster med solskyddsfilm kan också vara ett alternativ.

5. Tak och fasader.

Fler stormar kräver stabila tak, fasader och balkonger. Kontrollera takpannor, plåt, tätskikt, balkongräcken och eventuella inglasningar. Montera stormkrokar på fönsterluckor eller markiser om föreningen har sådana.

4. Gröna tak och regnbäddar.

Gröna tak kan minska mängden vatten som rinner ner i avloppen. De ger isolering mot värme och kyla samt förbättrar den biologiska mångfalden. Regnbäddar tar hand om regnvatten och filtrerar det långsamt ner i marken.

6. Solceller och batterilagring.

Solceller på taket kan minska beroendet av externa elnät – särskilt viktigt vid extremväder som kan leda till elavbrott. Med batterilagring kan överskottsel lagras och användas under strömavbrott eller vid hög belastning.

7. Vegetation. Träd och buskar ger skugga, vilket sänker temperaturen både inne i och runt fastigheten. De fungerar samtidigt som skydd mot starka vindar. Växtlighet bidrar också till att stabilisera marken och minska risken för erosion.

8. Skyddsvallar.

Föreningar i kustnära områden eller längs vattendrag kan behöva bygga vallar eller barriärer mot stigande vattennivåer. Höjning av tomtmarken kan vara en mer långsiktig lösning även om det är en större investering.

9. Vattentäta dörrar.

Vissa entré-, garage- och altandörrar, och dörrar till källarum med teknisk eller dyr utrustning kan behöva vara vattentäta för att säkerställa att inget vatten rinner in.

10. Backventiler. Om avloppssystemen blir överbelastade kan avloppsvatten tryckas upp genom fastighetens ledningar och orsaka översvämningar. Backventiler förhindrar att vattnet rör sig i fel riktning.

11. Golvbrunnar. I källare eller tvättstugor kan golvbrunnar vara en ingångspunkt för översvämningsvatten. Genom att byta till golvbrunnar med avstängningsfunktion minskar risken för att vatten tränger in i huset.

12. Dränering och dagvatten. Många äldre fastigheter har otillräcklig dränering kring grunden. Överväg att dränera om runt fastigheten, särskilt om dräneringssystemet är gammalt. Kombinera med en välfungerande dagvattenhantering så att vattnet släpps ut på rätt ställen.

Översvämningar blev startskott för klimatanpassning

Varje gång det regnade läckte vatten in i källaren.

När Brf Källorna i Malmö åtgärdade problemet valde de en lösning som är anpassad till klimatförändringarna.

– Vi ville göra det här för framtiden, säger ordföranden Mattias Lind.

Text: Carl Hjelm

Brf Källornas två innergårdar asfalterades någon gång på 1970-talet. I samband med det började dagvattenhantering-
en bli ett problem.

– Varje gång det regnade så sprutade det in vatten i källaren. Vi funderade på vad det berodde på, berättar Mattias Lind, ordförande i Brf Källorna.

Efter att föreningen hade kontaktat det kommunala VA-bolaget konstaterades att de gamla dagvattenrören av keramik under jord var sönder. Mattias Lind, som jobbar som klimatstrateg på länsstyrelsen i Skåne, gjorde då upp stora planer.

– Jag tänkte att nu måste vi lösa detta för framtiden, säger han.

Han hade sett hur det på stora nybyggen skapas öppna lösningar där dagvatten hanteras ytledes. Men kompetensen för en liknande lösning på föreningens lilla yta – och dessutom i gammal bebyggelse – verkade inte finnas.

Målet var tvådelat. Dels handlade det om att skapa innergårdar där det inte kommer in regn i

källaren, dels om "mysfaktorn", som Mattias Lind uttrycker det.

– Vi ville behålla de två gamla pilträden som är placerade mitt på gårdarna, av rekreativa skäl.

Så småningom fick föreningen kontakt med ett företag som sysslade med landskapsarkitektur. De hade visserligen inte gjort något liknande annat än på nya byggen, men sa: "Vi gör ett försök."

– Vi skulle ändå gräva upp asfalten för att ta upp de gamla ledningarna och kom på att vi kunde leda dagvattnet till gårdarnas pilträd och anlägga växtbäddar runt dem, säger Mattias Lind.

Rotsystemen hos pilträd som inte får tillräcklig tillgång till vatten riskerar att växa okontrollerat och skada fastigheten. Växtbäddarna som skapar en fördrojning i dagvattenhanteringen löste även det problemet.

Stuprören som tidigare ledde ner under jord kapades så att vattnet i stället, via regnvattentunnor, leddes i rännor på gårdarna till växtbäddarna.

– Med nedgrävda dagvattenledningar kan det bli knas. Men när stuprören leder ut vattnet på marken kan det inte hända så mycket.

Föreningen började arbetet 2017. Fyra år senare stod allt klart. Mattias Lind uppskattar den totala kostnaden till en miljon kronor per gård, fördelat på projektering, dagvattenlösningen och dräneringsarbete.

– Vi ville täta och dränera runt fastigheten som en extra åtgärd. Men det hade vi nog inte behövt göra. Grundproblemet hade vi ju löst. Men eftersom vi inte var säkra vågade vi inte chansa.

Var hela föreningen med på detta?

– Tidigare låg översvämningarna som en årlig kostnad i budgeten på 50 000–70 000 kronor. Vi lyckades övertyga alla om att detta är en ekonomiskt hållbar lösning för framtiden. Kanske inte för oss just nu, men det här kommer att funka även om 30–50 år.

Hur har det fungerat?

– Bra. Det krävs lite arbete att underhålla växtbäddarna och hålla rännorna rena. Men det gör vi på våra gårdsdagar. När nu asfalten är borta och vi har fått mer grönska utnyttjar de boende gårdarna på ett helt annat sätt än tidigare. ◦

///
Med nedgrävda dagvattenledningar kan det bli knas.

Brf Källornas ordföranden Mattias Lind jobbar till vardags som klimatstrateg och satte planen i verket som ledde till slutet på ständiga översvämningar i föreningens källare.

”Risk att fastigheten inte går att försäkra”

Inom två till tre år kommer försäkringsbolagens krav på att bostadsrättsföreningar har klimatanpassat sina fastigheter vara tydliga. Det säger Ola Sjögren, produktledare för motor- och företagsförsäkring på Folksam.

– Om man inte vidtar lämpliga åtgärder finns risken att fastigheten blir oförsäkringsbar.

Text: Carl Hjelm

Frågan om fastigheter som är utsatta för klimatrelaterade risker är högst aktuell hos försäkringsbolagen. Även om diskussionerna om hur försäkringarna ska anpassas pågår för fullt är ingenting ännu klart.

– Inom två till tre år tror jag att nödvändiga klimatanpassningar är inskrivna i försäkringsvillkoren, säger Ola Sjögren.

Han säger att utformningen av försäkringar kan komma att förändras för fastighetsägare och bostadsrättsföreningar framöver utifrån olika aspekter. Den definition av områden i Sverige som är särskilt utsatta för klimatrelaterade risker, som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har gjort, kan ligga till grund för detta. En annan aspekt kan handla om vilka klimatanpassningar fastighetsägaren har gjort.

– Försäkringspremierna kan komma att skilja sig åt beroende på riskerna i det aktuella området. Ett annat alternativ är att skapa en tilläggsförsäkring för klimatrisker.

Enligt Ola Sjögren är en av Folksams stora utmaningar att de vill att så många som möjligt ska

//
Någon form av åtgärdsprogram är högst aktuellt.

vara försäkringsbara och att de försäkrade tillsammans ska bära risken.

– Men samtidigt är bostadsrättsföreningar utsatta för klimatrisker i olika grad. Så hur stor ska premiedifferentieringen vara?

Det är en svår fråga, säger han.

Åtgärder för att klimatanpassa fastigheterna kommer att krävas, det är Ola Sjögren säker på.

– Någon form av åtgärdsprogram är högst aktuellt. Det bästa är om man kan förebygga risker, annars kan det bli så att fastigheterna blir

oförsäkringsbara.

Han säger att bostadsrättsföreningar bör ta upp de här frågorna till diskussion. Vilken typ av klimatrisker kan vi vara utsatta för? Och vidtar vi tillräckliga åtgärder?

– Att göra klimatanpassningar borde vara något som ingår i underhållsplanen för fastigheten, säger han. ◉

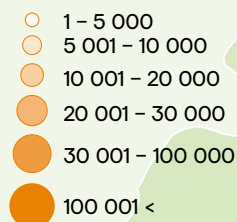

Ola Sjögren

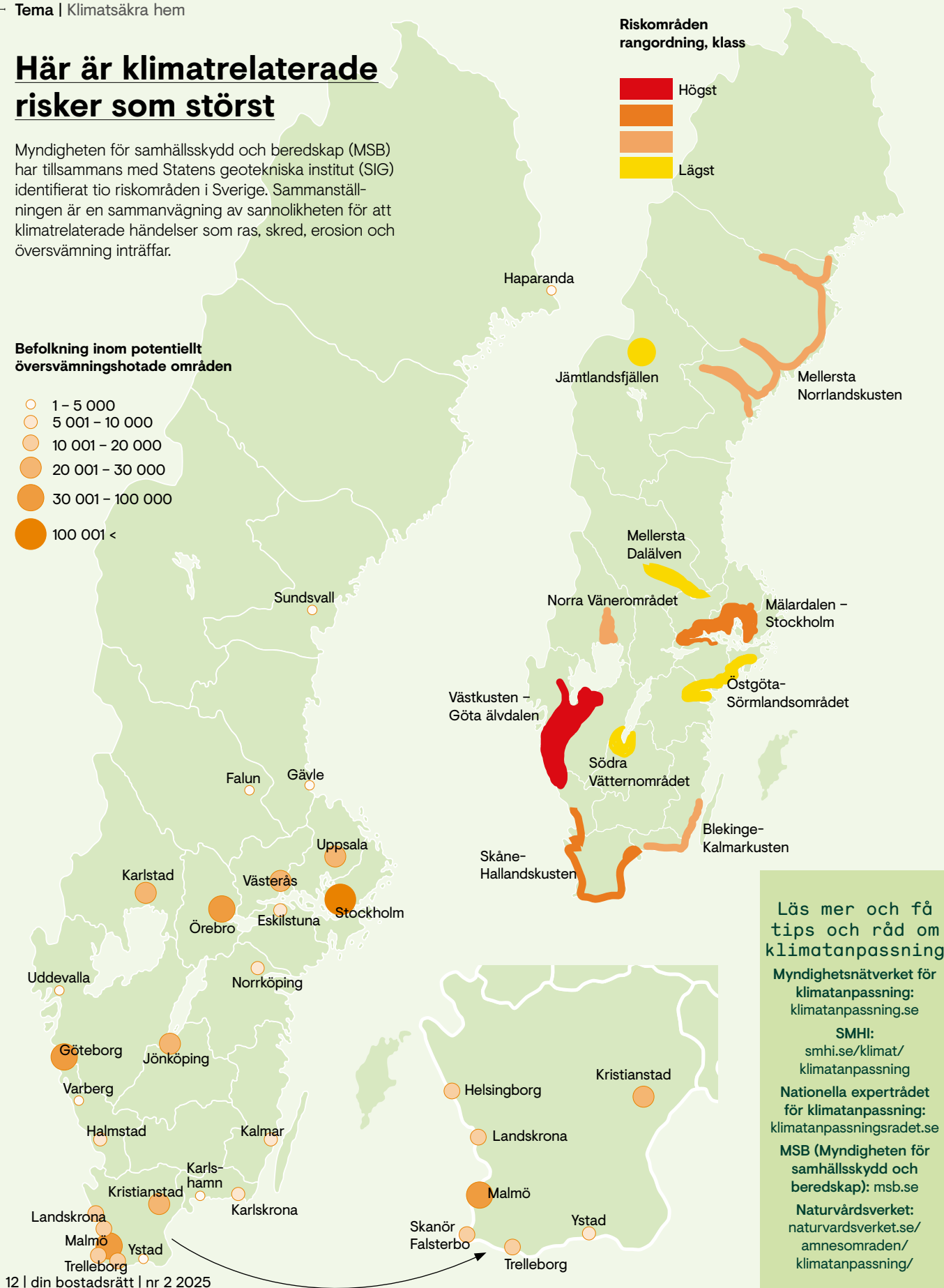
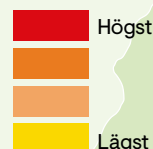
Här är klimatrelaterade risker som störst

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tillsammans med Statens geotekniska institut (SIG) identifierat tio riskområden i Sverige. Sammanställningen är en sammanvägning av sannolikheten för att klimatrelaterade händelser som ras, skred, erosion och översvämning inträffar.

Befolkning inom potentiellt översvämningshotade områden

Riskområden rangordning, klass

Läs mer och få tips och råd om klimatanpassning

Myndighetsnätverket för klimatanpassning:
klimatanpassning.se

SMHI:
smhi.se/klimat/klimatanpassning

Nationella expertrådet för klimatanpassning:
klimatanpassningsradet.se

MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap): msb.se

Naturvårdsverket:
naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatanpassning/

Så fixar du ditt slitna trägolv

Korrigeringspennor, lagningsvax och slipning. Det finns mycket du kan göra för att fräscha upp dina slitna trägolv. Men risken finns att du gör det fulare på kuppen, varnar erfarna golvläggaren Thomas Larsson.

– Trägolv är något av det svåraste som finns att ta sig an som lekman.

Text: Petra Olander

Ett slitet och repigt trägolv väcker ofta fixarlusten. Och efter att ha sett gör-

det-självtips på nätet kan det kännas väldigt enkelt.

Men redan starten kan vara knepig, för du behöver först veta vad du har för sorts trägolv.

– Det kan vara massivt trä eller parkett i olika tjocklekar. Och ytbehandlat med en uppsjö av metoder. I dag kan ett golv vara oljat, hårdvax-oljat, lackat, såpat, infärgat,

med mera. Men har du ett äldre golv, från 1970-talet och tidigare, är det nästan alltid lackat och även slipbart, säger Thomas Larsson, golvläggare och arbetsledare på Noak golv i Piteå.

Hur vet jag då vilken sorts golv jag har?

– Har du inte kvar pappret från köpet, behöver du be en golvläggare komma och titta. Det gör de flesta utan kostnad och lämnar också offert på arbetet som ska göras.

Det är i stort sett omöjligt att som lekman titta på ett golv och avgöra vad det är.

Thomas Larsson

Fina trägolv länge

Trägolvens största fiende är felaktig städning. Tänk därför på detta:

- > 1. Våttorka helst inte, endast vid behov.
- > 2. Dammtorka och dammsug så håller du grus och damm borta och minskar risken för repor.
- > 3. Satsa på ett rengöringsmedel anpassat till ditt trägolv och till den ytbehandling det har. Annars kan det skadas och orsaka missfärgningar. Rengör till exempel aldrig lackade trägolv med såpa och gallande oljade trägolv ska du använda ett återfettande medel.

Kan jag själv laga en repa med vax eller korrigeringspenna?

– Ja, om repen är tunn och du är lite händig. Men risken finns att det blir kladdigt och fult runt sprickan. Med trägolv är det mycket du kan förstöra och göra sämre, för de är känsliga.

Är sprickan djup tycker Thomas Larsson att det är bättre att byta brädan eller slipa om golvet. Men ska brädan bytas, behöver du veta vilket märke trägolvet har – till exempel Forbo, Tarkett eller Kährs.

Kan alla trägolv slipas om?

– Nej, de nyare trägolven är för tunna, ofta bara 1–1,5 millimeter. Det behöver vara cirka 4 millimeter för att kunna slipas. Men det är inte enkelt att slipa om ett trägolv. Råkar du till exempel stanna på en plats lite för länge med slipmaskinen har du plötsligt skapat en grop. Mitt bästa tips är att ta hand om och städa ditt trägolv på rätt sätt. Om det ändå händer något tråkigt med det – ta hjälp av ett proffs. ◦

Utanpå: En röd oansenlig tegelbyggnad mitt i storstadens brus.

Innanför murarna: En grön oas för rekreation och umgänge med sluttande och prunkande terrasser.

År 2019 utsågs Brf Humle 24 till vinnare i Bostadsrätternas tävling "Sveriges finaste innergård". I samband med att vi nu utlyser tävlingen på nytt gör vi ett återbesök i den prisbelönta Malmöföreningen.

Text: Pernilla Björnör Hydén

Foto: Johan Bävman

*"Vi är stolta över
vår innergård"*

nnu har inte Brf Humle 24:s prisbelönta trädgård fullt ut vaknat upp ur vintersömmen. Ändå syns det direkt att här är en genomtänkt, vacker innergård där de boende trivs och vill vara.

– Ja, det här är alla boendes rekreation. Gröna miljöer får oss att må bra, säger Alla Larsson som tar hand om växtligheten här.

År 2019 vann föreningen Bostadsrätternas tävling "Sveriges finaste innergård", vilket en plakett utanpå huset även visar.

– Ja, tävlingen har betytt jättemycket. Det finns en stolthet över vår gård, man pratar om utmärkelsen och berättar om den. Och många som går förbi sneglar in mot våra terrasser. Vår innergård har nog blivit lite känd, säger Allas make Bengt Larsson.

De berättar också att innergården till och med varit avgörande vid minst ett lägenhetsköp.

– En person köpte lägenhet här tack vare dammen. Innergården avgjorde flytten hit och blev ett

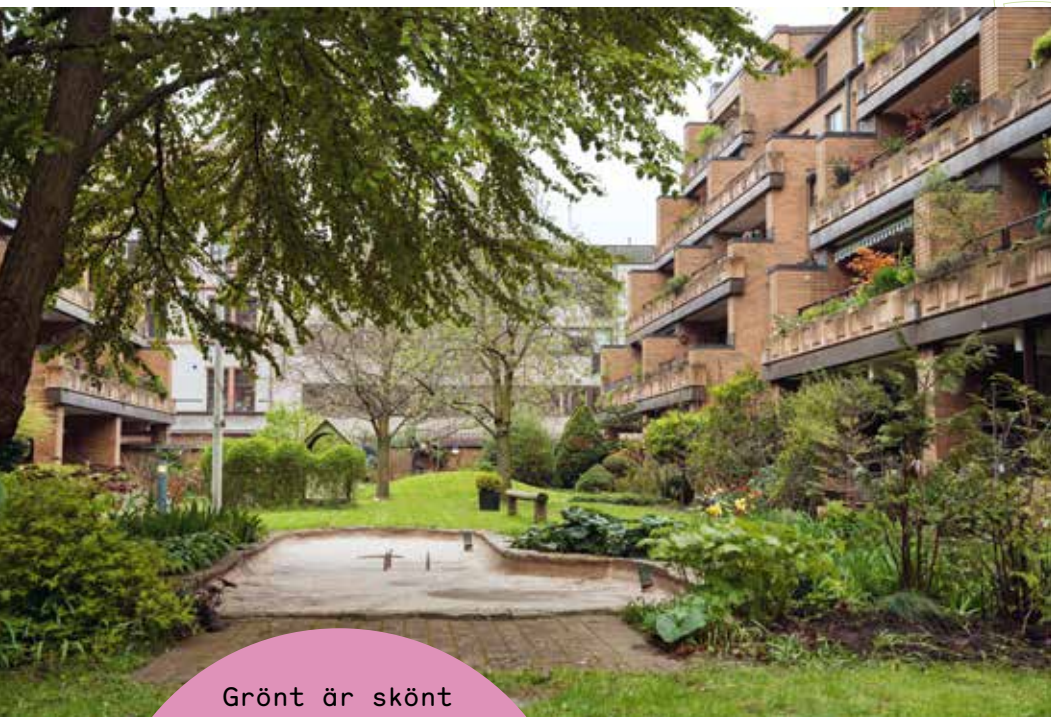

I Brf Humle 24 planterades den här täta busken för att locka hit mer småfåglar, som gillar att gömma sig här. Sedan inspirerades Alla Larsson av buskarna i en Malmöpark och formklippte vågor upptill.

köpargument. Och när fontänen är i gång dämpar porlandet ljuden från staden, säger Bengt Larsson.

Paret har bott här i över 30 år, men huset blev bostadsrätt först 2006. Det var också då tankarna på en mer praktfull innergård började. Då fanns endast en sandlåda och lite vintergröna buskar. Och dammen, som då var djupare än lagen tillåter i dag, har de fixat. Men nu har den nya hot mot sig.

Grönt är skönt – och viktigt för hälsan

Studier har visat att människor som bor i områden med tillgång till grönska löper en lägre risk att drabbas av hjärt-kärlsjukdomar och typ 2-diabetes. Grön-områden bidrar också till bättre social sammanhållning, mindre stress, minskad konsumtion av antidepressiva läkemedel, minskad bullerstörning och ökad livslängd.

Källa: Centrum för arbets- och miljömedicin, Region Stockholm

– Ja, vårt kommande projekt är att försöka rädda både dammen och katsuran vars rötter börjar växa in och spränga cementen. Jag tror att katsuran är viktigast, den ger efterlängtat skugga varma sommark dagar. Men vi ska så klart rädda båda, säger Bengt Larsson.

Varje bostadsrättshavare ansvarar för sin egen terrass, vilket bidrar till känslan av mycket former och färger.

– Det är fantastiskt när det blommar på varje terrass, som i en sluttning ner mot gården, säger Alla Larsson.

Paret har sin på botten-våningen, och inne hos dem står projekten på rad.

Alla
Larsson

Bengt
Larsson

"Katsuran är egentligen en buske men beter sig som ett träd. Den är ovärderlig varma dagar och skapar skugga", säger Bengt Larsson.

– Jag samlar på mig fröer lite överallt för att skapa nya plantor som kan passa bra på innergården. Det sparar pengar åt oss och åt föreningen. Jag planerar jämt, säger hon.

Vi går utmed gångarna och hon pekar förklarande. Ambitionen är att skapa en trädgård med högt och lågt, och blommor för insekter.

– Där fanns buskar i stället för pergolan. Nu klänger här pipranka och clematis, och vi har kryddväxter så att insekterna ska trivas.

– Och här kan de boende också trivas. Du bokar, sedan kan du ha en fest vid grillen mitt i grönskan.

De boende i huset hjälps åt med trädgården, men Alla Larsson tar mest ansvar.

– Vi var bara entusiaster från början, sedan dess har vi lärt oss mycket. Jag tänker ofta på vad som kan förändras och förbättras i vår oas. ○

Gunnel Carlson och Bostadsrätternas tips för en trivsam innergård

> **1. Grönt.** Viktigast av allt är att de boende har grönt utanför fönstren. Träd, buskar och blommor. Det får gärna vara lite vilt och lummigt – välstädat är skötselkrävande.

> **2. Många och ordentliga sittplatser** är ett måste – gärna lite lummiga och "inbode" så att man kan sitta ute även om det duggregnar.

> **3. För yngre i dag är odlandet viktigt.** Man vill kunna så sina egna grönsaker och ha plats för vitlök och kål nära sin lägenhet. Därför är det ett plus med odlingsytor, gärna barnvänliga så att alla kan vara med.

> **4. Välkomnande.** Dölj cykelskjul och miljöstationer med grönska – kanske klättrande murgröna eller spaljéer. Det ska kännas som att gå in i ett grönt rum när man kliver in på innergården.

> **5. Plats för gemenskap och aktivitet.** En bra innergård lockar till både lugn och liv. Det kan vara en grillplats, ett litet lekrområde, en boule-bana eller ett gemensamt växthus. Små anledningar att träffas och göra saker tillsammans stärker trivselen.

> **6. Materialval som håller över tid.** Gården ska vara vacker – och hållbar. Använd tåliga och miljömässigt bra material i möbler, gångar och planteringar.

Tävling

Har ni en grönskande oas mitt i stan?
En gård där barnen leker fritt, eller en
plats där ni grillar eller samlas för
sommarfika och odling?
Oavsett om det är blommor i kruka,
väloljade trämöbler eller en magisk
kvällsbelysning – nu vill vi se hur just er
förening skapar trivsel ute!

Nominera er gård till Bostadsrätternas
tävlings: Sveriges finaste innergård 2025.

Tävlingsförslag med bilder och motivering
e-postas till info@bostadsratterna.se
eller postas till: Tävlings, Bostadsrätterna,
Drottninggatan 25, 111 51 Stockholm.

Sista datum för att nominera är
10 augusti och det vinnande bidraget
belönas med ett presentkort på 10 000
kronor hos en handelsträdgård. Eventuell
vinstskatt betalas av vinnaren.

Vinnare 2019

Gunnel Carlson: Glöm det perfekta – låt det växa tätt i rabatterna

Fantasifull, klassisk eller fridfull? Vad
kännetecknar en fin innergård, och
hur skapas en sådan?

Gunnel Carlson är trädgårds-
journalisten som kommer att leda
juryarbetet när Din Bostadsrätt ska
utse Årets finaste innergård 2025.
Här får ni hennes bästa tips på
hur ni lyckas med en välkomnande
trädgård för alla.

Text: Pernilla Björnör Hydén

En plats dit de boende ska känna lust
att gå ut och sätta sig. Och så får den
gärna vara barnvänlig, säger Gunnel
Carlson, trädgårdsjournalisten och för-
fattaren som vi fortfarande förknippar
med SVT:s Gröna rum.

– Människan kan inte leva utan grönska. Det finns forskning som visar att vi
mår bättre med grönt utanför fönstret
och att skolbarn lär sig lättare när de
har tillgång till en grön utemiljö.

Hon har skrivit åtskilliga böcker
i ämnet, trivs själv bäst med fingrarna
i jorden och delar gärna med sig av sin
gröna passion.

Det första ni ska göra är att ta reda
på vad innergården ska vara till, menar
hon. Alla ska kunna använda den – att
sitta i, vila i, leka i och bara njuta av.

Att vara överens i föreningen är
förstås också viktigt. Kanske kan ni utse
en trädgårdsgrupp, prata om skötseln
och era grannars önskemål. Att ta hjälp
av någon som kan ge råd om läge, sol,
skugga och jord är toppen, så slipper ni
dyra chansningar.

– Ingen trädgård sköter sig själv, inte
ens om den går åt det mer vilda hållet.
Glöm det perfekta – det är krävande att
ha en golfgräsmatta, välklippta kanter
och ogräsfria ytor. Det är bättre att låta
det växa tätt i rabatterna, säger hon.

– Vill man bara förbättra lite grann
kan man göra fint med stora krukor att
plantera lökväxter i för vårblooming
och sedan sätta kryddväxter i för de
boende att plocka och använda när
man grillar. Nästa nivå är att få in träd.

– De behöver inte vara stora. Buskar
gör också allt mysigare och är viktigt
för den biologiska mångfalden. Locka
gärna till er fåglar, bin och humlor, ekor-
rar och fjärilar – djur behövs verkligen
i våra städer.

"Ge möjligheter att odla. Sätt upp
pallkragar, det kostar så lite och ger
så mycket", säger Gunnel Carlson.

Foto: Pernilla Bergdahl

Gunnel Carlson

Jobbar som: Trädgårdsjournalist, författare och fortfarande känd som programledaren för Gröna rum trots att det slutade sändas 2005.

Bor: I skånska Arlöv.

Intressen: Efter trädgård blir det inte så mycket tid över till annat än litteratur och musik.

Det finaste i min trädgård: På vårvintern min snödroppssamling, på försommaren pionerna och på hösten de japanska lönnarna.

Det fulaste i min trädgård: Bryr jag mig inte om att titta på ...

Instagramkonto:
@dumps

Tänk vilken betydelse en dörr kan ha.

Daloc Säkerhetsdörr hejdar inte bara ljudet Av glada hundskall. Den stoppar även tjuvar och eldsvådor, matos och brandrök. Dörren har en unik design som gör att den håller väldigt länge utan att förlora sina skyddande egenskaper. En investering för livet. Och för grannsämjan.

Läs mer om Daloc Säkerhetsdörr på daloc.se

DALOC
Doors with purpose

**2000 kr
rabatt!**

Byt till dörrar från Daloc i din BRF.

Just nu får du **2 000 kronor** i rabatt när du låter oss installera en Daloc S43 i din lägenhet - Sveriges mest sålda säkerhetsdörr. Kontakta oss på Secor så hjälper vi dig hela vägen fram till att säkerhetsdörren sitter på plats. Läs mer på [secor.se](https://www.secor.se)

SECOR

Dags att se över tekniken när mobilnät fasas ut

När de gamla 2G- och 3G-näten släcks kan allt från hisslarm till porttelefoner sluta fungera. Därför är det hög tid för bostadsrättsföreningar att se över tekniken i fastigheten.

Text: Philip Stockensted

slutet av 2025 stängs större delen av 2G- och 3G-näten i Sverige. Telia gör ett undantag och håller sitt 2G-nät öppet till slutet av 2027, men faktum är att nedsläckningen redan är i gång. Därför är det hög tid för bostadsrättsföreningar att se över om några åtgärder behövs. David Sjöqvist, styrelserådgivare inom miljö och teknik på Bostadsrätterna, förklarar.

– Framför allt är det nödtelefoner i hissar som kan behöva bytas. Beroende på hur många hissar som bostadsrättsföreningen ansvarar för kan det bli ganska kostsamt.

Priset för att byta ut en nödtelefon varierar, men landar ofta mellan 10 000 och 20 000 kronor.

Men det är inte bara hisslarmen som påverkas. Porttelefoner, inbrottslarm och styrenheter för värmesystem är andra exempel på teknik som ofta är kopplad till 2G- eller 3G-nät. När näten släcks kan funktionerna försvinna.

– Styrelsen kan behöva göra en inventering av vad som eventuellt behöver bytas i fastigheten. Vissa saker kanske hyrs av en leverantör, då kan det vara bra att vända sig till dem först. Det är möjligt att de

ansvarar för att byta ut det som behövs, säger David Sjöqvist.

Även mobila routrar och äldre mobiltelefoner berörs. Om de endast fungerar via 2G- eller 3G-näten behöver de också bytas ut. Bransch- och arbetsgivarorganisationen Tech Sverige har tillsammans med Telenor, Tele2, Telia och Tre lanserat webbplatsen bytanät.se. Där finns information om nedsläckningen, exempel på enheter som påverkas och praktiska tips för hur styrelsen går till väga.

Genom att agera i tid kan bostadsrättsföreningen undvika onödiga kostnader och driftsstörningar. Enligt David Sjöqvist finns det ingen vinning med att vänta.

– Det bästa är att inte dra ut på att byta ut enheter som kommer att sluta fungera, det brukar knappast bli billigare. ○

David Sjöqvist

Det bästa är att inte dra ut på att byta ut enheter som kommer att sluta fungera,

Checklista för styrelsen

- > Inventera all teknik i fastigheten.
- > Se över vilka abonnemang som är aktiva.
- > Ta reda på vem som ansvarar för utrustningen om ni hyr – föreningen eller leverantören?
- > Var ute i god tid. En hiss utan fungerande nödtelefon riskerar att beläggas med körförbud.

frågor/svar

Här kan du läsa om vanliga frågor från boende i bostadsrättsföreningar. Styrelserna i sin tur vänder sig till Bostadsrätterna för rådgivning. Bostadsrätterna har alltså ingen rådgivning direkt till enskilda bostadsrättshavare.

Foto: Shutterstock

Får styrelsen ställa krav på min hantverkare?

Jag ska låta renovera mitt badrum och det innebär att golvet bilas upp och att rören dras om. Eftersom dessa åtgärder kräver styrelsens tillstånd har jag ansökt om det och fått ett godkännande. Men styrelsen ställer krav på att jag ska anlita en hantverkare med F-skattsedel och att denne har en ansvarsförsäkring. Hantverkaren ska sedan godkännas av styrelsen innan arbetet sätter i gång. Får de göra så?

Svar: Föreningen kan inte påverka ditt val av hantverkare i de delar som du har underhållsansvaret för. Om du däremot vill göra ändringar i sådant som

föreningen har underhållsansvaret för kan föreningen ställa krav på val av hantverkare. Om din hantverkare skulle göra en undermålig renovering som orsakar skador i huset och i andra lägenheter, då riskerar du att bli skadeståndsskyldig under förutsättning att du har varit vårdslös eller oaktsam i ditt val av hantverkare. Därför är rådet att du kontrollerar din hantverkare noga innan arbetet sätter i gång.

Foto: Shutterstock

Måste jag byta fläkten?

Föreningen har nyligen genomfört kontroller av ventilationen, en OVK. Nu får jag krav från styrelsen att jag måste ersätta min fullt fungerande köksfläkt med ett spjäll och själv stå

för kostnaden. De säger att ventilationen inte fungerar med vanliga köksfläktar. Jag köpte lägenheten för två år sedan och då fanns köksfläkten där efter att tidigare ägare hade renoverat. Enligt stadgarna ansvarar jag som medlem för detta men kan styrelsen tvinga mig att köpa ett spjäll?

Svar: Det är så klart olyckligt att tidigare ägare installerade en köksfläkt som inte fungerar med ventilation. Enligt stadgarna i din förening ansvarar du för spjället och får då bekosta ett nytt sådant. Sedan får du i din tur försöka kräva ersättning av tidigare medlem för åtgärden, men det kan vara svårt.

Kan man sitta i styrelsen utan att vara medlem?

Vid stämman valdes grannens sambo som ledamot i styrelsen. Grannen är medlem i föreningen, men sambon är inte det. Får sambon ändå sitta i styrelsen?

Svar: Om inte något annat har bestämts i stadgarna, kan bostadsrättshavarens make eller sambo vara styrelseledamot eller suppleant.

Foto: Shutterstock

Jag har fått krav på ränta, är det okej?

På grund av privata omständigheter betalade jag vid ett tillfälle månadsavgiften till föreningen alldeles för sent. Nu har jag fått krav på dröjsmålsränta. Kan föreningen verkligen ta ut en sådan?

Svar: Ja, föreningen kan debitera dig en dröjsmålsränta. Det gäller även om inte stadgarna säger något om det eftersom föreningen ändå har rätt att ta ut dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Hur skrotar vi den gamla lekplatsen?

I föreningen finns en gammal och rätt slitna lekplats som ingen använder. Eftersom det skulle kosta en hel del pengar att förnya den och byta ut redskapen är vi några som vill att lekplatsen tas bort, i synnerhet som barn riskerar

att skada sig där så småningom. Men hur fattas ett sådant beslut? Räcker det med ett beslut i styrelsen?

Svar: En styrelse får bara besluta om underhåll när det handlar om er fastighet och mark. Därför är rekommendationen att dessa väsentliga ändringar av fastigheten tas upp på en föreningsstämma där ni medlemmar i demokratisk ordning fattar besluten.

Ingen använder föreningens slitna lekplats. Är det bara för styrelsen att ta bort den?

Foto: Shutterstock

Häromdagen fanns det inte en enda, sedan plötsligt flyger de runt överallt i köket.

Bananflugor tycks uppstå ur tomma intet.

Men det finns många sätt att förhindra deras framfart.

Text: Petra Olander Foto: Shutterstock

Varifrån kommer bananflugorna?

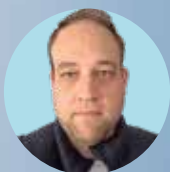
Bananflugor lever bara upp till 30 dagar men kan på den tiden hinna bli väldigt många. Utvecklingen från ägg till fluga tar ungefär en vecka och varje hona kan lägga upp till 500 ägg. De små flugorna kallas också ättiksflugor eller fruktflugor och består i själva verket av 50 olika arter, berättar Mats Johansson på Anticimex Gotland.

Varifrån kommer de?

– Deras ägg kan följa med dig in med varor som du köper, som frukt och lök, men de kan också flyga in genom dina fönster. De trivs mycket bra i gräsmattor och sådana har de flesta nära sina bostäder.

Vad vill de egentligen?

– Äta. Allting som har en naturlig förruttnelseprocess är en födokälla för dem, som frukt och bär. De kan även trivas i krukväxter där någon slags förruttnelse pågår. Bananflugorna kan också hitta utmärkta matkällor i diskhon, avloppet och i soporna.

Mats Johansson

– Rekommendationen är att regelbundet rengöra sophink, avlopp och diskhons vattenlås sommartid. Håll gärna kokande vatten i diskhon. Och när du byter frukten i fruktfatet kan det vara klokt att diska det. För tar du bort det som är födokällan så kommer flugorna inte att trivas, och försvinna, säger han.

Det låter ju lite jobbigt med all städning?

– Jag får ofta frågan från kunder: "Hur ofta ska man behöva rengöra allt det där?" Men den ökade rengöringsproceduren gäller bara i cirka fyra veckor. Efter julgranen sopar du ju barr betydligt längre. ◦

Slipp bananflugorna

> Låt inte disk ligga för länge i diskhon och ta bort matrester direkt.

> Håll fruktskålen fri från övermogen frukt, eller förvara frukt och grönt i kylan under de varmaste somarmånaderna.

> Släng hushållssopor och matavfall varje dag så att rester inte jäser.

> Håll rent under diskbänken, vid vattenlås och golvbrunn. Du kan koka upp vatten och hälla ner i avloppet tillsammans med fettlösande diskmedel.

> Du kan också komplettera med en bananfluggefälla: Blanda två delar vinäger, en del vatten och en droppe diskmedel i ett glas och ställ fram.

Källa: Anticimex

//
Deras ägg kan följa
med dig in med varor
som du köper.

Miele

Stolt leverantör sedan 1899

Vi vet precis hur tvättstugan ska utrustas optimalt, med **användarvänliga**,
snabba och **driftsäkra** produkter med **bra driftsekonomi**.

Mer om Miele Professional: www.miele.se/p

since 1899

HÄRJEDALSKÖK

50% rabatt på köksluckor*

Gratis
hembesök

Skapa ditt drömkök, oavsett vilka stommar du har.
Vi har köksluckor för alla kök.

010-884 83 75

Gratis hembesök
när det passar
dig. Ring och boka
senast den 30 juni.

*Erbjudandet gäller köksluckor ur ordinarie kollektion med maxhöjd 1099 mm och maxbredd 690 mm.
Innefattar ej montering och kan inte kombineras med andra erbjudanden.